

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. I. An sit peccatum originale?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

reperitur peccatum, illud in Deum moventem, non verò in voluntatem motam refundendum sit; quia voluntas creata non potest in suos actus bonitatem vel malitiam moralem inducere, nisi liberè, & cum indifferentia actiua, seu potentia ad oppositum operetur: *Ibi enim* (inquit S. Doctor in 2. dist. 24. qu. 3. art. 2.) *incipit genus moris, ubi primò dominium voluntatis invenitur.* Hæc autem quàm aliena sint à principiis & doctrina Thomistarum, quis non videat? Thomista enim docent Deum non movere moraliter, sed physicè tantùm ad materiale peccati, & affirmant talem motionem relinquere in voluntate indifferentiam actiua, seu potentiam ad oppositum: unde toto cælo à Lutheranis & Calvinistis differunt, ut in Apologia Thomistarum, Tractatu de scientia Dei inserta, fusè ostendimus.

Art. 7.

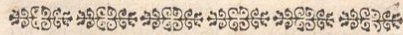
50. Ad tertium nego etiam Antecedens: cum enim motio physica, ut sæpè diximus, sit præcisiva, & ad ea solum quæ ad ordinem physicum pertinent se extendat, non potest causare peccatum, quod est quidam defectus ad genus moris spectans, nisi sit conjuncta cum motione morali. Quare si per impossibile Deus posset esse causa peccati, non posset alio modo per alios illud causare, quàm moraliter & physicè simul movendo voluntatem creatam ad actum peccati.

51. Ad ultimum, concessò Antecedente, nego consequentiam. Ad cujus probationem dicendum est, quod licet motio physica sit major morali intensivè, id est potentior & efficacior, est tamen minor extensivè, quia, ut diximus, sinit intra ordinem physicum, nec se extendit ad ordinem moralem, sicut motio moralis. Unde hæc argumenta contra Suarem, & alios scientiæ mediæ assertores, facillè retorqueri possunt: cum enim illi doceant, Deum sæpè ponere homines in illis circumstantiis & occasionibus, in quibus per scientiam mediam prævidit eos infallibiliter peccaturos, manifestum est, juxta illorum principia, Deum moraliter movere & prædeterminare homines ad peccandum, ut Lutherani & Calvinistæ asserunt, subindeque esse causam peccati, quod ut ostendimus, in solam motionem moralem potest reduci. Nam sicut occasiones peccandi moraliter movent & incitant ad peccandum; juxta illud commune Gallorum, *l'occasion fait le larron*: ita & qui ponit hominem in illis, moraliter ad peccatum movere censetur, ut alibi fusè exposuimus.

Tract.
de voluntate
Dei
dist. 3
art. 4.

De causa peccati ex parte Dæmonis, de qua agit S. Thomas qu. 80. nulla est celebris difficultas: certum est enim, Diabolum indirectè solum & per accidens esse causam peccati: primò per modum proponentis objectum malum; secundò per modum suadentis & allicientis, quando una cum objecti propositione excitat & movet appetitum sensitivum per passiones, aut phantasmata, quibus objectum reddit valde conveniens & optabile, & consequenter rationibus quibusdam apparentibus, depromptis ex phantasia, intellectum decipit: intellectus verò sic deceptus, voluntatem ad peccandum trahit, ut explicat S. Doctor art. 1. & 2. illius quæstionis. Nunquam tamen potest Dæmon necessitatem peccandi voluntati inferre, quia eam non movet nisi per modum proponentis objectum (non enim potest fundum animæ seu voluntatis immediate pervadere & penetrare, cum hoc sit solius Dei qui eam creavit) nullum autem bonum

A creatum & delectabile, quamvis cum rationibus validissimis voluntati proponatur, potest ei necessitatem inferre, cum non possit eam perfectè implere, seu plenè satiari, juxta illud D. Bernardi: *Animam capacem Dei, quidquid eo minus fuerit, non implebit; & istud: Anima rationalis ad imaginem Dei creata, cæteris rebus occupari potest, satiari non potest.*

DISPUTATIO VII.

De peccato originali.

Ad quæstionem 81. & duas sequentes.

INTER causas peccatorum extrinsecas, ultima est homo, qui dupliciter potest ad alienum peccatum concurrere, nempe per modum proponentis & suadentis (qui modus est ei communis cum Dæmone, & idè de eo D. Thomas specialem noluit instituire quæstionem) & ut principium generationis, culpam simul cum naturâ traducens, qui modus est proprius solius hominis, non cujuscumque, sed primi parentis, qui cum esset à Deo constitutus caput naturæ humanæ, totam illam in se peccando vitiauit, & sic vitiatam, per feminalem propagationem in posteros transfudit: & de ista causa fusè disserit S. Doctor à quæst. 81. usque ad 84. existentiam, essentiam & subjectum peccati originalis exponens. Ejus vestigiis inhærentes, hæc tria in hac disputatione elucidare conabimur. Ad demum etiam aliquid de pœna debita originali peccato. Porro hæc disputatio maximi ponderis est & momenti, cum ex cognitione peccati originalis dependeat præcipuorum fidei articulorum notitia. Unde egregiè Augustinus lib. de peccato origin. contra Pelagium & Cælestium cap. 24. *In causa duorum hominum, quorum per unum venundati sumus sub peccato, per alterum redimimur à peccato: per unum precipitati sumus in mortem, per alterum liberamur ad vitam, propriè fides Christiana consistit.* Et lib. 5. contra Julian. cap. 2. asserit quod ad eò est necessaria peccati originalis notitia, ut qui illud negant, ipsa fidei fundamenta nitantur subvertere.

ARTICVLVS PRIMVS.

An sit peccatum originale?

ECVM quæstio an est, juxta Aristotelem præmitti debeat quæstioni quid est, peccati originalis existentia adversus Pelagianos demonstranda est, priusquam ejus naturam & quidditatem explicemus.

§. I.

Error Pelagij proseribitur.

TRADUCTIONEM peccati Adæ in ejus posteros negarunt olim Pelagius, & ejus discipuli Cælestius & Julianus, ut refert D. Augustinus variis in locis. Qui error quinque potissimum propositionibus constabat. Prima

Ggg iij

est, Adamum per peccatum sibi soli nocuisse. A
Secunda, parvulos nullam contrahere culpam
& pœnam ex parte Adami. Tertia, baptismum
non esse necessarium hominibus ad remissionem
peccatorum, sed solum ut ipsi fiant filij adoptio-
nis, & ad regnum celorum jus habeant. Quar-
ta, morbos, mortem, & ceteras naturæ nostræ
miserias, non esse effectus peccati originalis, sed
tantum defectus & necessitates humanæ naturæ.
Quinta, concupiscentiam sive rebellionem car-
nis adversus spiritum, nec esse malum pœnæ, nec
malum culpæ, sed bonum naturæ, quod in Ada-
mo etiam in statu innocentie ante peccatum vi-
guit. Eundem errorem secuti sunt Armeni, Albi-
geneses, Anabaptistæ, ut videre est apud Castro
lib. 12. de hæresibus, verbo *peccatum*, hæresi 1.
Abailardus, teste D. Bernardo Epist. 60. & no-
stro sæculo Zuinglius lib. de peccato origin. Ja-
cobus Faber, & Erasmus in commentariis in
cap. 5. ad Romanos.

2. Illum errorem impugnant SS. Patres ex variis
Scripturæ testimoniis: Primum habetur Pl. 50.
ubi David de se dicit: *In iniquitatibus conceptus
sum, & in peccatis concepti me mater mea.* Quod
non potest intelligi de peccato actuali parentum
David, cum non fuerit ex adulterio natus, sed ex
legitimo matrimonio Jesse & conjugis ejus; sed
tantum de peccato originali, quod etsi unum sit,
vocatur tamen in plurali *iniquitates & peccata*;
quia causa est & radix omnium aliorum peccato-
rum. Unde ibidem ait D. Augustinus: *Quid est
quod se dicit in iniquitate conceptum, nisi quia
trahitur iniquitas ex Adam?*

3. Secundum testimonium est illud Iob. 14. *Quis
potest facere mundum de immundo conceptum se-
mine? nonne tu qui solus es?* Ubi Septuaginta sic
vertunt: *Nemo mundus à sorde, nec infans unius
diei super terram:* quod esse intelligendum de
sorde peccati, non verò de immunditia corpo-
rali, probat D. Thomas 4. contra gent. cap. 50.
tum quia tribuitur soli Deo quod possit ab ea
mundare: tum etiam quia loquitur de sorde, ra-
tione cujus homo ducitur in iudicium, ut con-
stat ex verbis præcedentibus: *Et dignum ducis
super hujuscemodi aperire oculos tuos, & adduce-
re eum tecum ad iudicium?* nemo autem ad iudi-
cium adducitur nisi pro culpa. Cum ergo infans
unius diei non possit habere peccatum actuale,
convincitur pollutum esse sordibus peccati ori-
ginalis.

4. Tertium & præcipuum, quod adducit S. Tho-
mas hic art. 1. in argum. *Sed contra*, & quo fre-
quenter utitur D. Augustinus contra Pelagia-
nos, sumitur ex verbis illis Apostoli ad Roman.
5. *Per unum hominem peccatum in hunc mundum
intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes
homines mors pertransiit, in quo omnes peccave-
runt.* Ex quibus verbis hoc potest argumentum
deduci: Per unum hominem intravit in hunc
mundum quoddam peccatum, quod omnes ho-
mines morti sint obnoxii, & sæpe moriantur ante-
quam quidquam boni vel mali propria volunta-
te egerint: Igitur peccatum est originale.

5. Tam clarum & apertum Apostoli testimonium
eludere conabantur Pelagiani, illud interpre-
tando de transitu peccati in posteros, non per
originem, sed per imitationem, quia scilicet pri-
mus parens viam peccandi nobis aperuit, suo-

que exemplo nos ad peccandum movet.

Sed in primis huic evasioni aditum præcludit
Augustinus lib. de peccat. meritis & remiss. cap.
9. arguens in hunc modum: *Si Apostolus pecca-
tum illud commemorare voluisset, quod in hunc
mundum non propagine sed imitatione intraverit,
ejus principem non Adam, sed diabolum diceret,
de quo scriptum est, ab initio diabolus peccat; de
quo etiam legitur in libro Sapientie: Invidia dia-
boli mors intravit in orbem terrarum; imitantur
autem eum qui sunt ex parte ejus.*

Deinde verba Apostoli non solum adultos,
sed etiam parvulos comprehendunt, cum etiam
parvuli mortem experiantur, quam per pecca-
tum intrasse, esseque pœnam & effectum illius,
docet Paulus: At in parvulos peccatum Adami
non transit per imitationem, cum ante usum ra-
tionis ipsum, imitari peccando non possint: Er-
go necessario fatendum est, Apostolum non lo-
qui de transitu peccati per imitationem, sed per
originem & propagationem.

Præterea Paulus dicit peccatum Adæ ad po-
steros pertransire, sicut mortem: Sed mors non
tantum imitatione, sed necessitate quadam deri-
vatur ad filios Adæ: Ergo & peccatum.

Denique idem Apostolus docet ita peccatum
Adæ derivari ad posteros, sicuti iustitiam Christi
ad regeneratos: At hæc non per solam imitatio-
nem, sed per veram in illo regenerationem re-
dundat in homines: Ego peccatum Adæ non
transit in posteros per solam illius imitationem,
sed per originem & propagationem. Unde Au-
gustinus de peccat. meritis & remiss. sic ait: *Sic-
cut ille in quo omnes vivificabuntur, præterquam
quod se ad iustitiam exemplum imitantibus præ-
buit, dat etiam sui Spiritus occultissimam fidelibus
gratiam, quam laenter infundit & parvulis: sic
& ille in quo omnes moriuntur, præterquam quod
eis, qui conceptum Domini voluntate transgre-
diuntur, imitationis exemplum est, occulta etiam
tabe carnalis concupiscentie sue, tabificavit in se
omnes de sua stirpe venientes.*

In eisdem veritatis Catholicæ confirmatio-
nem adducit idem S. Doctor lib. 1. contra Julian.
cap. 3. & lib. 2. in fine plura SS. Patrum, qui Pe-
lagium præcesserunt, testimonia, scilicet Cy-
priani, Irenæi, Hilarij, Gregorij Nazianzeni,
Ambrosij, & ait hunc consensum Doctorum Ec-
clesiæ ante exortam hæresim Pelagij esse infalli-
bile & divinum hujus veritatis argumentum.
Inter alios insignis est locus Cypriani lib. 3. Epist.
ad Fidum, ubi sic habet: *Infans recens natus con-
tagia mortis antique primâ navitate contraxit:
& Ambrosij, qui explicans hunc versum Psalmi
48. Iniquitas calcanei mei circumdabit me, sic
ait: Alia est iniquitas nostra, alia calcanei nos-
tri, in quo Adam dente serpentis est vulneratus,
& obnoxiam hereditatem successionis humanæ suo
vulnere dereliquit, ut omnes illo vulnere claudi-
cemus.* Demum Augustinus lib. 3. de peccat. mer-
itis & remissione cap. 6. loquens de peccato
originali: *Non aliud, inquit, ex quo Christi Ec-
clesia constituta est, divinarum scripturarum tra-
ctatores, & Christianarum disputationum scripto-
res senserunt, non aliud à majoribus acceperunt,
non aliud posteris tradiderunt.* Et cap. 7. *Hoc de
originali peccato apud Ecclesiæ fidem tantâ con-
stantiâ custoditum fuit, ut ab eis qui dominica
tractarent eloquia, magis certissimum proferretur
ad alia falsa refutanda, quam id tanquam fal-
sum refutari ab aliquo tentaretur.*

7. Non defunt etiam rationes Theologicæ ad errorem Pelagij refellendum, quas adducit D. Thomas 4. contra gent. cap. 50. Prima est: In quocumque invenitur moriendi necessitas, necesse est ut aliqua culpa præcesserit: Sed hæc necessitas reperitur in homine à principio sue natiuitatis, cuius signum est quòd aliqui statim post natiuitatem moriuntur: Ergo in eis invenitur aliqua culpa; cumque actualis esse non possit, eò quòd in illa ætate illius incapaces sint, debet esse per originem traducta, subindeque originale peccatum. Minor patet, Major probatur. Mors aut moriendi necessitas est pœna peccati; cum homo in prima sui conditione fuerit immortalis per gratiam, iuxta illud Sapient. 2. *Deus creavit hominem inexterminabilem*; aliàs si mortalis fuisset in prima sui institutione, frustra illi comminatum fuisset Genes. 2. *In quocumque die comederis ex eo, morie morieris*, id est morti eris addictus: Ergo in quocumque invenitur moriendi necessitas, culpa etiam reperiri debet.

8. Secunda ratio desumitur ex necessitate baptismi: Baptismus enim institutus est in remedium peccati: Sed exhibetur parvulis, iuxta communem Ecclesiæ consuetudinem: Ergo in illis invenitur peccatum: non actuale, cum illius ante rationis usum capaces non sint: Ergo originale.

9. Respondebant Pelagiani, baptismum dari infantibus, non ut à peccato mundentur, sed ut ad cœleste regnum perveniant, in quod nullus introire potest, nisi prius renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, ut dicitur Ioan. 3.

Sed hæc responsio facile confutari potest: Primo quia ut arguit D. Thomas loco supra citato, quòd infantes non renati per baptismum à regno Dei excludantur, non potest aliunde provenire, quàm ex aliqua culpa, quâ inquinati & maculati sunt: Ergo si eis confertur baptismus, ut illo aperiatur ipsis janua regni cœlestis, datur ut à culpa mundentur. Consequentia patet: quia baptismus non aliter aperit januam regni cœlestis, quàm removendo prohibens. Antecedens verò probatur. Nemo à fine suo deficit ad quem ordinatus est, nisi propter culpam; ut videre est in creaturis irrationalibus, quarum nulla à fine suo deficit, nisi ex aliqua peccato, ut sic dicamus naturali, quod sit aliquis naturalis defectus: Sed finis constitutus à Deo omnibus rationalibus creaturis, est visio clara ipsius: Ergo ab illa non excluduntur, nisi propter aliquam culpam.

Secundò: Nisi baptismus collatus infantibus culpam supponat, non verificabitur forma baptismi, videlicet, *Ego te baptizo*, quod idem est ac abluo & mudo; abluere enim & mudo, necessariò supponunt sordes & immunditiam; quæ cum non sit corporalis, ut patet (ad extendendas enim sordes corporeas determinata verborum forma, & virtus passionis Christi non requiritur) debet esse spiritualis ratione culpa.

Tertiò: Parvuli cum baptizantur, eruantur à potestate diaboli, ut dicitur ad Coloss. 1. *Qui eripuit nos à potestate tenebrarum*. & patet ex ceremoniis baptismi, ut exorcismo, insufflatione, & abrenuntiatione diaboli, quam per sponsores facit infans quando baptizatur; hæc enim manifestè indicant, dæmonem habere potestatem aliquam in infantes: Sed diaboli potestati non subduntur nisi peccatores & rei: Ergo in infantibus ante baptismum aliquid peccatum reperitur; cumque illud non sit actuale, propriâ illo-

rum voluntate commissum, debet esse originale.

Tertia ratio sumitur ex redemptione Christi, & in hunc modum formatur: Christus Dominus mortuus est non solum pro adultis, sed etiam pro parvulis, iuxta illud Pauli 2. ad Corinth. 5. *Pro omnibus mortuus est Christus*: Sed solum pro mortuis Christus mortuus est, ut constat ex eodem Apostolo ibidem dicente, *si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt*: Ergo parvuli mortui sunt morte animæ, de qua loquitur Paulus, quæ per solam culpam potest induci: unde cum in parvulis non possit esse culpa actualis, fatendum est eis inesse culpam originalem.

Divinæ revelationi, nec non rationi, ipsa patrociniatur experientia: Quot enim infirmitates, mœores, curas, dolores, labores, humana patitur natura? Quot tentationibus, quot vitiis, quot concupiscentiis subiecta est? Ab ipsis etiam incunabilis homo dolet, tristatur, flet, ut meritò dixerit Augustinus, hominem esse *Prophetam suæ calamitatis, lacryma enim sunt testes miserie Domini*. Denique ut dicitur Eccl. 40. *Grave jugum super filios Adæ à die exitus de ventre matris eorum, usque in diem sepulture*. Hæc autem miseriæ & calamitates, certissima sunt peccati originalis indicia; communis enim pœna communem ostendit præcessisse culpam. Unde August. lib. 5. contra Julian. ait quod *durissimi huius jugi onus sentiens Tullius, hominem dixit non ut à matre, sed tanquam à noverca natura editum in vitam, corpore & nudo, & fragili, & infirmo; animo autem anxio ad molestias, humili ad timores, molli ad labores, prono ad libidines. Rem vidit (subdit S. Doctor) sed causam nescivit: cum enim sacris literis eruditus non esset, ignorabat originale peccatum.*

In ejsdem veritatis confirmationem observant aliqui, quod masculus recenter natus, ejuando exclamat AA, quasi Adamum arguendo; fœmina verò EE, veluti Evam increpando, unde ortum habuit versus ille quem refert Lyranus in cap. 7. Sapientie:

Dicentes E vel A quotquot nascuntur ab Eva.

S. II.

Precipua Pelagianorum argumenta solvuntur.

OBICIEBANT in primis Pelagiani quædam Scripturæ testimonia, præsertim illud Ezechiel. 18. *Filius non portabit iniquitatem patris*, quod Augustinus de pœnis spiritualibus, non autem de temporalibus intelligendum esse asserit, eò quòd etiam si interdum contingat filios ob peccata parentum pœnis temporalibus puniri, nunquam tamen (inquit) *spiritualibus pœnis propter ipsa afficiuntur*: Atqui peccatum originale est pœna spiritualis: Ergo illud ex Adamo non transit in posteros. Unde Apostolus 1. ad Corinth. 7. cum Christianis loquens, sic ait: *Filij vestri sancti sunt*; quod fallum esset, si illi nascerentur cum peccato originali, & privatione gratiæ sanctificantis.

Respondeo, Ezechielem loqui non de patre communi totius generis humani, cuius bonum vel malum meritum ad omnes posteros pertinebat moraliter, ex constitutione divina; sed de privatis cujusque parentibus, pro quorum peccatis filij spiritualiter non puniuntur, nisi fortè

facile argumentum. Omne peccatum est voluntarium: Sed peccatum originale in infantibus voluntarium esse nequit, cum illi usu rationis & liberi arbitrij careant: Igitur non est peccatum.

Hoc etiam argumentum urgebat olim Julianus contra Augustinum, ut locis supra citatis refertur: nam Juliano inquirenti de parvulis, *per quid subicerentur diabolo quos Deus fecit? & respondente Augustino, per peccatum, non per naturam*: instabat Julianus in hunc modum: *Sed ut non potest esse sine sexibus factus, ita nec sine voluntate potest esse peccatum.* Quibus verbis, et si laconicis, torum difficultatis proposita pondus implicabat, adeoque subtilissimum Augustini ingenium comprimebat, ut se illum superare non posse ingenuè fateretur. Unde ut planè & perfectè resolvì possit, articulum sequentem subijcio.

ARTICVLVS II.

An & quomodo peccatum originale voluntarium sit?

21. **R**ATIO dubitandi est, primò quia voluntarium est illud quod est à principio intrinseco, cum cognitione: Sed peccatum originale non est in parvulis à principio intrinseco, sed ab extrinseco, scilicet Adamo, quin & absque ulla cognitione, cum usu rationis careant: Ergo non est ipsis voluntarium.

Secundò: Voluntarium liberum, de quo in presenti loquimur, debet esse in potestate voluntatis illius cui voluntarium dicitur, ut sit vel non sit: At peccatum originale non est in potestate voluntatis parvulorum: Ergo non est ipsis voluntarium seu liberum.

Tertiò: Ut illud quod sit voluntate alterius sit mihi voluntarium, necesse est ut ego voluntatem meam & vices meas illi commiserim: Sed posteri Adami in ipsum propriam voluntatem non transtulerunt quoad conservationem vel amissionem iustitiæ originalis, cum non essent quando Adam fuit creatus: Ergo privatio iustitiæ originalis, in qua peccatum originale consistit, ipsis voluntaria non est.

S. I.

Quibusdam præmissis, difficultas resolvitur.

22. **P**RO resolutione hujus gravissimæ difficultatis, & Catholicæ veritatis defensione, quædam breviter hinc observanda sunt. Primò notandum est, duplex esse voluntarium: unum consistens in actuali voluntatis exercitio, quod dicitur voluntarium formale; quo pacto omnes actus quos voluntas elicit vel imperat, dicuntur voluntarij: aliud quod se habet ut terminus & effectus prædicti exercitij, & voluntarium terminativè appellatur; quomodo habitus vitij aut virtutis, ex præcedentibus actibus voluntatis causati, voluntarij dici possunt.

23. Notandum secundò, peccatum dupliciter sumi posse: primò pro actu qui fit contra legem Dei, & peccatum actuale appellatur, ratione cuius homo dicitur peccans: secundò pro eo quod relinquitur transacto actu peccati, ratione cuius homo verè & formaliter dicitur & est peccator; quod vocari solet peccatum habituale, Tom. III.

A non quòd revera habitus sit, sed quia habet esse per modum permanentis, est enim macula ipsa, quæ in privatione nitoris gratiæ consistit, de qua disputatione sequenti. Et hoc peccatum rursus dividitur in personale, quod resultat in anima ex peccato actuali propriâ voluntate commisso, & originale, quod ex voluntate capitis derivatur. Ex quo intelliges, non eodem modo omne peccatum esse voluntarium: actuale enim petit actualiter procedere à voluntate; habituale verò personale, non petit actualem voluntatis influxum, sed sufficit quod ab illa per actum proprium aliquando processerit, & talis actus retractatus aut dimissus non fuerit: ad originale verò, cum non sit propria voluntate commissum (aliàs non originale, sed personale peccatū esset) non exigitur quòd sit voluntarium parvulis taliter quod ab illis per actum proprium processerit, sed sufficit quòd illis competat ex vi actus voluntatis alienæ, capitis scilicet, quæ tamen illorum voluntas aliquo modo reputatur.

24. Notandum tertio, aliquid posse dici alteri voluntarium dupliciter, physicè scilicet, & in ordine ad propriam ipsius voluntatem, & moraliter, in ordine ad voluntatem alterius, in quo propria voluntas moraliter continetur: sic voluntas curatoris vel tutoris, moraliter censetur esse voluntas pupilli aut minoris, ut constat ex *L. Cum plures s. quæ bona fide, ff. de administ. & peric. tutor.* Item voluntates filiorum impuberum censentur à jure contineri moraliter in voluntate patris, adeò ut is possit pro eis testari, non tantum in bonis quæ ab ipso testatore accipiunt, sed in omnibus quæ aliunde acquisierint: *L. Sed si plures s. ad substitutos, ff. de vulg. & pupill. substit.* His præmissis.

Dico, peccatum originale ad posteros Adami descendens, ipsis esse voluntarium, non formaliter per modum exercitij, sed terminativè per modum effectus; non quidem physicè ex ordine ad propriam uniuscujusque voluntatem, sed moraliter ex ordine ad voluntatem Adami, continentis per modum capitis omnium hominum voluntates.

25. Prima pars est certa: quia de fide certum est peccatum originale esse verè & propriè peccatum, ut ex variis Scripturæ locis colligitur, in quibus peccatum & iniquitas absolurè & simpliciter appellatur. Daniel. 9. *Vi deletur iniquitas, & finem accipiat peccatum*, id est originale, ut ex multis Rabbiorum collegit Galatinus lib. 9. de arcanis cap. 18. Joan. 1. *Ecce Agnus Dei, qui tollit peccatum mundi*, id est originale peccatum, quod *mundi peccatum* appellatur, quia toti mundo, id est omnibus hominibus, commune est: qua etiam de causa, *peccatum conditionis humanae* à D. Hieronymo appellatur. Item Levit. 12. puerpera jubetur offerre sacrificium pro peccato; quod de peccato originali plures ex SS. Patribus exponunt: Sed de ratione peccati est quod sit voluntarium, quia moralitas, quæ per bonitatem & malitiam dividitur, supra voluntarij rationem fundatur: Ergo peccatum originale debet voluntarium esse. Unde D. Augustinus lib. 1. retract. cap. 11. explicans quod aliquando dixerat, requiri scilicet voluntarium ad peccatum, & nullo modo esse peccatum, si non sit voluntarium, ait hoc etiam esse verum de peccato originali: Idem dicit lib. 2. de nuptiis & concupiscentia.

Secunda verò pars, quæ asserit illud non esse

Hhh